

Vážení spoluobčania,

Túžbou našich občanov od dávna bola voda, mať vodovod, nakoľko naše vodné zdroje boli zamorené najmä dusičnanmi, od nadmerného hnojenia umelými hnojivami pre dosiahnutie vysokej úrodnosti na poliach nášho katastrálneho územia.

Naše studne obsahovali veľké množstvo nežiadúcich prvkov, ktoré zanechávali svoje účinky na našom obyvateľstve. Bola to aj hlavná príčina, pre ktorú sme sa v roku 1993 odčlenili od mesta.

Podobne to bolo aj s plynofikáciou obce, iba sľuby dlhé desaťročia. Sedemnást' ročné spolužitie s mestom u nás zaznamenalo stagnáciu vo vývoji. Odčlenením od mesta sa u nás všetko zmenilo.

Začal sa budovať a rozširovať nefunkčný vodovod a neskôr plyn, ktorí si naši obyvatelia tiež tak veľmi žiadali. Dnes máme po celej obci vybudovaný vodovod a plynovod, každá domácnosť môže kúriť plynom a čo je najdôležitejšie, väčšia časť obce sa už môže napojiť aj na kanalizáciu.

Kanalizácia bola tiež veľkým problémom. Určili nám bod napojenia na mestskú kanalizáciu v priestore pri firme Novosedlík na začiatku k.ú. Mlynárce, na Bratislavskej ul. Vyhotovila sa projektová dokumentácia. Medzičasom prebehol v našej obci ROEP – Register obnovenej evidencie pozemkov, a objavili sa noví vlastníci pôdy, ktorí v niektorých prípadoch ani nevedeli, že ich dedovia a pradedovia vlastnili nejakú pôdu.

Podobne to bolo aj po ďalšej zákonnej úprave pôdy, kde sa vlastníci pôdy menili a tak sa stalo, že títo vlastníci sa stali neprajníkmi rozvoja našej obce. Nikomu sa pôda nebrala, ani nezaberala, ale sa určite viac zhodnotila. Podobne to bolo aj na okraji nášho katastra, v mestskej časti stojí známa firma Ferenitka, ktorá dnes už neslúži svojmu pôvodnému účelu.

Dali sme vyhotoviť stavebné

projekty na kanalizáciu v časti Mlynárce a po odsúhlasení a pripomienkovaní vlastníkov medzi hrádzou a plotom tohto objektu, starý vlastník nemal námietky a prišiel nový vlastník, ktorý si odkúpil pozemok za plotom až po samú rieku, a ten nás tade nepustil. Nebolo by nič divné, keby sme zasahovali do oploteného majetku, ale on si to iba odkúpi i keď je tam iba návoz z bývalej firmy.

Nesúhlas vlastníka s vybudovaním diela má za následok nezískanie stavebného povolenia, to znamená, že projektová dokumentácia sa musela dať znova prepracovať a tak sa tok rieky Nitry musel dva krát križovať, čím sa konečná fáza vydania stavebného povolenia predlžovala. Stavebné povolenie sme dosiahli po siedmych rokoch vybavovania a prepracovania projektovej dokumentácie.

Ďalšou fázou vybavovania bolo získanie finančných prostriedkov na výstavbu. Obec z vlastných prostriedkov by výstavbu kanalizácie v náklade 6,5 mil. Eur nezvládla.

Realizácia výstavby kanalizácie I. a II. etapy, ktorá predstavuje územie od bodu napojenia na začiatku obce Lužianky až po starý cintorín sa začala v apríli 2015 a dielo bolo úspešne

odovzdané a skolaudované v decembri 2015. Občania sa na kanalizačnú sieť mohli začať napájať v máji 2016.

Počas výstavby kanalizačnej siete občania museli strpieť rôzne obmedzenia, lebo väčšia časť obce bola rozkopaná.

Chcel by som sa všetkým spoluobčanom poďakovať za ich ústretovosť, obetavosť a pochopenie, veď za necelých 9 mesiacov sa pomerne rovinnom teréne vybudovalo 7 136 m gravitačnej splaškovej kanalizácie, ku ktorej bolo vybudovaných 596 ks kanalizačných odbočení pre občanov v dĺžke 4 102 m. Nakoľko sa časť obce nachádza v rovinnom teréne, muselo byť vybudovaných aj 2238 m tlakovej kanalizácie, ku ktorej bolo potrebných 8 ks prečerpávacích staníc s prívodom 500 m el. prípojok NN zo strojno-technologickou časťou ku každej čerpacej stanici.

Obecné zastupiteľstvo v Lužiankach prejavilo ústretovosť k občanom tým, že odsúhlasilo užívateľom kanalizačnej siete poskytnúť zdarma, na náklady obce, kontrolnú revíziu šachty.

Obec ďalej vyšla v ústrety občanom tým, že im pomáha vybaviť žiadosti na uzatvorenie zmluvy o odvedení odpadových vôd do verejnej kanalizačnej siete v mieste bydliska na obecnom úrade v pracovnom čase, a občania nemusia chodiť individuálne do ZsVS, a.s. Nitra.

Je len na občanoch, aby sa na kanalizačnú sieť napojili čím skôr, a tak chránili naše životné prostredie, ktoré je už dosť znečistené.

Snahou obce je čím skôr vybaviť a získať finančné prostriedky i na III. etapu kanalizácie obce, a tak umožniť napojenie na kanalizačnú sieť všetkým občanom našej obce.

Milan Cabánek, poslanec OZ

Jeho životnou láskou od mladosti až doteraz je futbal

Na tejto stránke našich Lužianskych noviniek sa stretávame s osobnosťami s našej obce, ktorí nejakým spôsobom preslávili, zviditeľnili a dali do povedomia iným v blízkom a ďalekom okolí našu obec. Jedným z nich je aj náš spoluobčan, fanúšik a organizátor Lužianskeho futbalu **Miroslav Jančík**.

Narodil sa v Nitre 30.7.1954 ako tretie dieťa štátnemu zamestnancovi Jozefovi Jančíkovi a matke Veronike. Od malička vyrastal v Lužiankach, kde neskoršie absolvoval základnú školu. Po absolvovaní ZŠ nastúpil na učňovskú školu v Nitre pre ČSAO (Československé automobilové opravovne) čo bol v tej dobe jeden s najväčších závodov v Nitre. Vyučil sa v obore strojný zámočník. Po

vyučení pracoval v tomto závode až do nástupu na ZVS (základná vojenská služba), ktorú musel absolvovať každý dospelávajúci mladík vo veku cca. 19 rokov života. Táto ZVS trvala s pravidla dva roky. Na ZVS nastúpil do Opavy, kde absolvoval prijímač (obdobie zhruba dva mesiace), počas ktorej prešiel každý vojak základný výcvik po ktorom zložil prísahu. Po prijímači, čiže dvoch mesiacoch bol prevelený do Demänovej a následne do Kežmarku, kde si odslúžil spolu dva roky.

Po ZVS sa vrátil pracovať späť do Nitrianskeho závodu ČSAO (ktoré prešlo reorganizáciou a rôznymi názvami) tu vlastne zotrval až do odchodu do dôchodku. Dnes je to už zriedkavosťou aby niekto pracoval celý život v jednej

organizácii. Tak ako bol Miroslav Jančík vytrvalý u jedného zamestnávateľa, tak bil aj stále aj je vytrvalý v športe. Od svojej útlej mladosti sa zaujímal o šport a to hlavne o futbal, ktorý bol aj je stále jeho srdcovou záležitosťou. No najmä Lužianska telovýchova v ňom rezonuje. Lásky ku každému poslaniu vytvára ja dobré vzťahy. Pre Miroslava Jančíka boli vzormi ozajstní patrioti, ešte z čias Lokomotívy Lužianky ako Lauko, Bojda, Ďuran, Dominka a mnohí iní. Patril medzi nich nezabudnuteľný Jozef Balaj-Kondvička. A tak nie je sa čomu diviť, že Miroslav Jančík už funkcionári plných 36 rokov.

Vo svoji spomienkach uvádza, že zažil aj najväčšiu slávu Lužianskeho futbalu od Lokomotívy cez Strojára až po dnešný OFK. S nadšením vie rozprávať o futbalových stretnutiach s mužstvami Tešedíkovo, Brezová Pod Bradlom, Armatúrka Myjava, Iskra Holíč, Nafta Gbely, Veľký Meder, Matuškovovo a ďalší. Nezabudnuteľné sú družobné futbalové stretnutia s mužstvami internacionálov Lednické Rovné, ktoré nás začlenili v 90. rokoch do turnaja SNP s mužstvami Kremnica a Nižná na Orave. Tieto futbalové stretnutia mali tradíciu až do r.2014 ako memoriály. U nás sa toto stretnutie konalo na jeseň ako memoriál Jozefa Bojdu.

Miroslav Jančík prešiel v organizácii TJ rôznymi funkciami. Nebol to len futbal ako šport, ale jeho funkcionári tvorili aj kultúrnu zložku pre usporiadanie zábav. Boli fašiangové, veľkonočné, hodové, Silvestrovské zábavy, majálesy, plesov juniálesy, Annabály, vrátane cigánskych bálů a maškarných plesov. Neobišli sa ani dedinské dožinky, ktoré nesmeli chýbať každý rok. Prevažná časť týchto podujatí sa konala zo začiatku na futbalovom ihrisku, bývalej kinosále a po vybudovaní nového kultúrneho domu na Šantavom dvore v ňom.

V tomto čase oslávi Miroslav Jančík krásne životné jubileum a preto by som mu pri tejto príležitosti, chcel poďakovať za všetko jeho obetavé snaženie, zviditeľniť našu obec v blízkom i vzdialenom okolí či už to v športe alebo v kultúre a popriať mu do ďalších rokov v živote hodne zdravia šťastia a spokojnosti.

Milan Cabánek

Ako je tu krásne

Na stanici v Lužiankach zišli sme sa hneď spoznať cudzí svet.

Dlhá cesta autobusom opúšťame rodnú zem a ráno sa pred nami rozprestiera nový svet.

Na ostrove Čiovo je dedinka Slatine tu budeme oddychovať, kúpať sa a slniť.

Slníme sa slnime na karimatkách sedíme, bronz chytáme, lapáme, mušličky si zbierame.

Všetko sa nám páči, len ten ujko čo vajcia vláči, ten sa nám nepáči.

Tvrde vajcia, praženica to nie je pre Slováka žiadna papanica.

Kamilka nás cvičila, ruky, nohy dvíhala.

Na lodi sa plavíme do Splitu ideme.

Všetci radosť majú suveníry nakupujú, krásny výhľad na more

Už sme asi v prístave.

A ta naša Anka tá to dobre znáša po Trogíre po Splite všetci unavený pospíme.

Slnko, búrka, voda dažď, nezničí nám našu pláž.

More krásne ako sen, vrátíme sa o rok sem.

Šofér náš, šofér náš šťastne do Lužianok dovez nás.

Základná organizácia Jednoty dôchodcov v Lužiankach pripravila pre našich dôchodcov nádherný pobyt pri Jadranskom mori 14 – 21. júna 2016. Cieľ, našej cesty bol ostrov Čiovo. Nachádza sa v strednej Dalmácii a s pevninou je spojený mostom a mestom Trogír. Ostrov Čiovo je bohatý na kultúrne a prírodné krásy. Pozdĺž ostrova sa nachádzajú pláže s prekrásnou čistou vodou.

My sme boli ubytovaní v malej rybár-

skej dedinke Slatine. Je tu veľmi pekne, ticho, klud raj pre dôchodcov. Okrem kúpania a slnenia sme navštívili aj mesto Trogír, kde sme si pozreli kultúrne pamiatky. Trajektom sme preplávali do prístavného mesta Split. Tu sa nachádza Rimsky Dioklecianov Palác, ktorý sme si prehladli.

Večeri sme trávili spolu, cvičili sme, hrali sme petang, popíjali dobré víno a spoločne sme si zaspievali.

Čas nám tak rýchlo ubehol, že sme si to ani neuvedomili a išli sme domov.

Spoločne sa tešíme na ďalšie akcie.

Ďakujeme Mgr. Anne Oťapkovej za zorganizovanie tohto zájazdu. Ďakujeme za krásne prežité chvíle v spoločnosti dobrých ľudí.

Pavol Korpáš s manželkou.

Naša Marka

Mária „Marka“ Minárová, rodená Paulíková sa narodila v roku 1910 na Kajse v dnešných Lužiankach. Pochádzala z deviatich detí. V dedine, medzi svojimi, bola známa aj ako „Čierna Mariša“, kvôli jej havraním vlasom a olivovej pokožke. Keď dospela, ako to bolo vtedy zvykom, rodičia jej dohodli sobáš so susedom Jánom Minárom. Počas manželstva mu porodila päť detí (Veronika, Adela, Ján, Michal, Paulína). Posledné dieťa Jožko zomrel tesne po pôrode.

Foto: Markin dom na Kajse (dnes už neexistuje)

Pred 2. svetovou vojnou pracovala v Nitre v továrni pána Shmuela Mauskopfa. Jeho rodina prežila vlnu deportácií v roku 1942 v dôsledku potvrdenia o výnimke udelenej rodine. Pána Mauskopfa a jeho rodinu využili na zaučenie „nových“ vlastníkov továrne.

V septembri 1944 dostal pán Mauskopf vopred varovania o hroziacom záťahu na Židov v tejto oblasti. On a jeho štyri deti (už bez manželky; tá ochorela na rakovinu a zomrela počas vojny) sa presťahovali do pripraveného úkrytu na Vodnej ulici v Nitre v jeho továrni. Netrvalo dlho a tento úkryt sa stal nebezpečný. Pán Mauskopf sa rozhodol presťahovať svoje dve malé deti, 13-ročného Ezra a 8-ročného Reubena do

domu svojej vernej bývalej pracovníčky Márie Minárovej, ktorá žila v dedine Šarlušky Kajsa (dnešné Lužianky), blízko Nitry. Dôveroval jej a vedel, že ako pravá kresťanka sa o chlapcov dobre postará. Po čase ich rodinu udali. Pána Mauskopfa a syna Tibiho odviekli do koncentračného tábora Mauthausen

Foto: Mauskopfoví chlapci pred vojnou

Dňa 19.4.1942. Leo bol v tom čase na návšteve bratov na Kajse. Keď sa vrátil na Vodnú ulicu, pochopil situáciu a pokúšal sa schovať na Zobori (časť v dnešných Hrnčárovciach). Nepodarilo sa mu to a bol taktiež deportovaný.

Mária poskytla chlapcom dočasné útočisko. Bolo ich nutné chrániť pred nebezpečenstvom vonkajšieho sveta. V tomto kontexte je nutné podotknúť, že odhalenie ukývania, alebo napomáhania Židom v tej dobe znamenal rozsudok smrti.

Asi mesiac pred oslobodením sa riziko úkrytu židovských chlapcov zvýšilo v dôsledku prítomnosti nemeckých vojakov v obci. Ezra s Reuvenom boli preto ukrytí v zemiakovej diere, kde sa o nich Mária starala až do oslobodenia.

Ich otec a brat Tibi sa z tábora nevrátili. Leo prežil holokaust a spolu s Ezrom a Reuvenom sa neskôr presťahovali do Izraela, kde ich rodiny žijú dodnes.

V roku 1970 navštívil prvýkrát po vojne Máriu jeden z chlapcov - Reuven Mauskopf (po adoptovaní strýkom si zmenili priezvisko na Drori).

Totalitný režim medzi rokmi 1970 až 1989 bohužiaľ neumožnil kontakt spriatelenej rodiny ani prostredníctvom pošty. Po páde režimu sa pokúsila Máriina vnučka Iveta Miková (rod. Hrivňáková) o znovuoobnovenie kontaktu s rodinou Mauskopf-Drori. Napísala list na jedinou adresu, ktorú mala z roku 1970 do kibbutzu (je to poľnohospodárska, alebo priemyselná osada, ktorá hospodári formou kolektívneho vlastníctva).

Našťastie Reuven na tejto adrese býval aj po toľkých rokoch.

V roku 1991 sa v Nitre konala výstava Agrokomplex, na ktorej vystavovala aj firma, v ktorej Reuven pracoval. Jeho zamestnanci priniesli odpoveď na list rodine Hrivňákových, ktorí žili v Nitre. Bohužiaľ sa Mária ďalšej návštevy oboch chlapcov v roku 1992 nedožila. Odišla však s vedomím, že „jej“ chlapci sú v poriadku, v bezpečí a žijú naplnené životy.

Foto: Paulína Hrivňáková preberá certifikát v roku 1992

Dňa 16. júna 1992 ocenil Yad Vashem (hlavný izraelský pamätník obetí a hrdinov holokaustu v Jeruzaleme) Máriu Minárovú titulom Spravodlivý medzi národmi (ocenenie, ktoré sa každoročne udeľuje osobám nežidovského pôvodu, ktorí prispeli k záchrane Židov pred holokaustom). Ocenenie prebrala Máriina dcéra Paulína Hrivňáková (rovnako rodáčka z Kajsy).

NAŠE RODINY V KONTAKTE

Foto: Jarolím Miko, Iveta Miková (Máriina vnučka) a Reuven Drori – Bratislava, 1992, Slovensko

Foto: Kristína Miková (Máriina pravnučka), Gil a Ben Hershkowitz (Reuvenov vnuk) – Kibbutz Dan 2009, Izrael

Činnosť záhradkárov v min. roku a úlohy pre rok 2016

Výročná členská schôdza sa konala v sále Kultúrneho domu v Lužiankach dňa 13.3.2016 so začiatkom o 15,00 hod. V úvodnej časti vystúpil predseda ZO SZZ p. Milan Cabánek. Privítal hostí : Ing. Katarínu Ketmanovú, tajomníčku OV SZZ , členku predsedníctva Republikového výboru a aktivistku , Ing. Horníka , predsedu ZO SZZ Rumanová , Jozefa Bojdu, starostu obce a všetkých prítomných. Ospravedlnili sa členovia výboru z Veľkého Zálužia, ktorí mali akciu vo svojej obci. Potom vyzval na prezentáciu deti z MŠ, ZŠ, spevácke skupiny Lužiančanka a Lúč. Deti z materskej aj základnej školy mali veľmi starostlivo pripravené vystúpenie, obohatené rekvizitami, čo oslovilo prítomných, na čom mali iste podiel aj ich úprimné čisté tváričky s bedlivým sledovaním ich učiteliek. Spevácke skupiny Lúč a Lužiančanka zaujali prítomných, veď ich piesňami sa dotýkali prác záhrad, vinogradov a pálenky.

Nakoľko trinásty marec bol v blízkosti dátumu MDŽ, predseda záhradkárov zablagoželel všetkým prítomným ženám a bozkom i kvetom im vzdal úctu.

Ing. Dušan Spáč oboznámil prítomných so 16 bodovým programom, ktorý bol odsúhlasený členmi ZO SZZ.

Správu o činnosti ZO SZZ Lužianky za rok 2015 predniesol predseda Milan Cabánek.

Správa obsahovala : počet členov 110; činnosti, na ktorých sa zúčastňovali členovia : organizovanie prednášok a školení, brigády v rámci obce, príprava a absolvovanie relaxačno-poznávacích zájazdov, zúčastnenie sa súťaže vo varení gulášu, usporiadanie výmennej burzy výpestkov rastlín, aktívna účasť na AX 2015 so získaním troch ocenení a na výstave Záhrada v Trenčíne s 1. miestom „o najkrajšie jablko, za odrodu „Šampion“ ; príprava a uskutočnenie „Výstavy ovocia, zeleniny, kvetín, sypaných obrazov, naaranžovaných ozdobných košov, maskotov, atraktívnej slnečnice, pojazdnej predajne s obsahom rastlinného materiálu a práce žiakov ZŠ“; príprava a ochutnávka jablák aj destilátov ; súťaž o najkrajšie jablko Lužianok, pletenie dekoračných predmetov z ratanu. Výbor zasadal v priebehu roka 12 x s 93 % účasťou.

Minútou ticha sme vzdali úctu aj našim piatim záhradkárom, ktorí nás predišli do večnosti.

Za mandátovú komisiu vystúpila podpredsedníčka ZO SZZ, Mária Lendelová, ktorá oznámila počet prítomných záhradkárov : 80 členov , čo predstavuje 72,72 % účasť, teda výročná členská schôdza bola uznášaniaschopná.

Správu o hospodárení s finančnými prostriedkami prečítal p. Pavol Slovák.

Správu revíznej komisie podala jej predsedkyňa Margita Viliňová a konštatovala , že nezistila žiadne pochybenie v hospodárení.

Rozpočet na rok 2016 prečítal Jozef Vér a bol členskou schôdzou odsúhlasený.

Z kontroly plnenia uznesení vyplynulo, že úlohy ktoré boli stanovené v roku 2015 boli kontrolované a splnené.

Predseda záhradkárov oboznámil s plánom práce na rok 2016 :

príprava na výročnú členskú schôdzu a jej uskutočnenie

zorganizovanie prednášok o pestovaní zemiakov, liečivých rastlín, škodcovia a údržba zeleniny a ovocných drevín v Nitrianskom regióne

zorganizovanie prednášky a praktické ukážky rezu a tvarovania ovocných stromov, doc. Ing. Oleg Paulen, PhD

zorganizovanie prednášky o pestovaní balkonových a záhonových kvetín s praktickým prevedením

zorganizovanie brigád v areáli ZŠ, MŠ, fary, kostola, cintorínov a verejných priestranstiev návšteva výstavy Gardénia v Nitre

zorganizovanie a uskutočnenie výmennej burzy rastlín

letný rez ovocných stromov s praktickou ukážkou

zorganizovanie prednášky s ukážkou tvarovania a očkovania broskyň

zorganizovanie zájazdu na výstavu kvetín príprava a realizácia zájazdu podľa požiadaviek členov

usporiadať výstavu ovocia, zeleniny, kvetín a iných prác tvorivého charakteru; vyhodnotenie najkrajších exponátov; poďakovanie za úrodu na sv. omši v Rímsko-katolíckom kostole v Lužiankach

aktívna účasť na súťaži „Záhrada“ v Trenčíne, „O najkrajšie jablko a hrušku roka,“

aktívna účasť na AX 2016 v Nitre, na okresnej výstave ovocia a zeleniny

ochutnávka jablák a destilátov s kultúrnym programom žiakov a speváckych skupín Lužiančanka a Lúč

usporiadať súťaž o najkrajšie jablko Lužianok

zdobenie vianočného pečiva

pletenie vianočných a dekoratívnych ozdôb z ratanu.

Počas programu boli odmenení darčekom 23. jubilanti a p. Milan Buch, ktorý získal

1. miesto za odrodu Šampion v celoštátnej súťaži o najkrajšie jablko uskutočnenej vlni v Trenčíne.

V diskusii vystúpila p. Ing. Katarína Ketmanová, ktorá pozývala prítomných členov na podujatia: zaučenie sa do aranžovania kvetov; uskutočniť sa vedomostná súťaž žiakov základných škôl; uvažuje sa o príprave a prednáške s praktickou ukážkou rezu okrasných drevín pre veľký dopyt od členov základných organizácií. Ing. sa pochvalne vyjadrila k celkovému priebehu schôdze a aj k činnosti ZO SZZ .

Starosta obce poďakoval prítomným za aktívny prístup k brigádam v obci.

Predseda ZO SZZ Milan Cabánek oznámil, že zamestnaní záhradkári môžu poukázať 2 % zo svojej dane OV SZZ na ich činnosť. Záhradkári s platným preukazom a zaplatenou známkomu na tento rok majú možnosť pri nákupe v predajniach Senisa a Organix získať 5 % zľavu z celkovej ceny tovaru. Členovia výboru ZO SZZ v Lužiankach chcú písať „Kroniku“, ktorá by zahŕňala obdobie za posledných 50 rokov. Touto cestou vyzývajú záhradkárov , ale i občanov o dodanie materiálov a tiež ich spoluprácu. V sobotu 18.3.2016 bola v KD Lužianky výstava „ Čo robí záhradkár v zime“. Kto má predmety týkajúce sa tejto problematiky, môže ich poskytnúť, čím obohatí ostatných, ktorí navštívia výstavu. Pán predseda vopred poďakoval za spoluprácu.

Uznesenie z výročnej schôdze prečítala predsedníčka návrhovej komisie, ktoré bolo schválené prítomnými.

Záverom p. predseda poďakoval prítomným za pozornosť a vyjadril prianie zanechať v našej obci stopy v oblasti záhradkárčenia, čo možno dosiahnuť zapájaním mládeže do radov záhradkárov, čím myslíme aj na budúcnosť.

Ing. Katarína Šebová, CSc

Práce a záľuby záhradkárov.

Oživiť roboty a záľuby, ktoré dedinčania vykonávali v minulosti cez zimné obdobie sa snažili priblížiť členovia výboru záhradkárov výstavou, ktorá sa uskutočnila 19.3.-21.3.2016 v priestoroch KD Lužianky.

V prvý deň mali vstup na výstavu občania

Lužianok, ďalší deň družobná návšteva z Moravy a v pondelok žiaci tunajšej ZŠ.

Návštevníci už pri vstupe mohli obdivovať rôzne tvary obrusov a výšiviek s veľkonočnou tematikou, ako aj kraslice zhotovené nevednými technikami dekorované na rakytových

konárikoch (bahniatka) a ďalšie doplnky, ktoré neodmysliteľne patria k veľkonočným sviatkom.

Iste upúťali aj iné predmety vo vnútri vestibulu. Hneď pri dverách sme umiestnili posteľ zo slamy, ktorá slúžila viacerým generáciám už

viac ako 70 rokov a v súčasnosti sa môže ešte používať a unesie viac než 100 kg hmotnosť.

Cez krátke zimné dni a dlhé večere domáci na dedinách tkali z konopy a lanu obrusy, uteráky, postelne plachty, pokrovce, panské košele, gate a dámske spodníky.

Na výstave sa nenachádzali krosná, ktoré zaberú veľa miesta a v Lužiankach boli iba jedny, ktoré sa požičiavali do rodín a ich majitelia už dávno odpočívajú na cintoríne. Ich potomkovia sa poženili mimo obce a byty si zariadili v modernom štýle.

Však, obyvatelia obce, tí skôr narodení doniesli na výstavu menšie predmety, ako sú motovidlo, na ktoré sa navjali nite, aby sa nezamotali, trlicu (trepačka na spracovanie konopy a lanu), kolovrat, praslicu na pradenie, česák na česanie priadze.

Kedže sa piekol aspoň raz za dva týždne chlieb, tak na výstave sme videli rôznej veľkosti a tvaru korytá, lopatu na sádzanie chleba, kuchynskú váhu s kvichtami (závažie).

Niektorí muži z dediny sa okrem zamestnania venovali doma stolárstvu, a toto remeslo odovzdali aj svojim synom. Preto na výstave bol aj stolársky ponk, rôznej veľkosti hoblíky, obojručný nôž (porisko; poríz)

V minulosti neboli chladničky a mrazničky, tak mäso zo zabíjačky sa údilo a uskladňovalo do špajzy (komora). Pri zabíjačkách sa používali veľké korytá, tam mäso chladlo a potom sa zasolilo a nechalo vyzrieť. Masť z bravov sa vytápala a uskladňovala do galaty (smaltovaná nádoba). Na výstave sme videli aj menšiu i väčšiu galatu a tiež i mažiare na korenie.

Roľnícke rodiny chovali kone, kravy, ošípané, vodnú i hrabavú hydinu, preto potrebovali šrotovník, na mletie zrna, moržovač (moržuvák) na vymrvenie kukuričného zrna zo šúľkov, tiež česák na kravy, kanvy, kozáky, hlinené hrnce na mlieko, zbonky na mútenie mlieka z ktorého sa získalo kvalitné žlté maslo, tiež žufane (naberačky) na mlieko alebo polievku. A tieto predmety boli aj na výstave.

Pokiaľ nebola v domácnostiach zavedená elektrina, tak sa používali sviečky s rôzne tvarovanými svietnikmi, cylindre (petrolejová lampa). Na petrolej sa používala špeciálna kanva s úzkym zahnutým hrdlom.

Ženy sa cez zimu schádzali na drápačky (páračky). Robili výbavu pre dievčatá aj chlapcov. Na výstave bolo sito s husacím perím, pri ktorom sme si zaspomínali na staré časy, ako sme drápali a odhadzovali kostrnky na podlahu, ale aj na oldomáš, kedy sme si okrem výborných makových, orechových, syrových (tvarohových), lekvárových kysnutých kolá-

čov pochutili aj na vrelom (horúcom) čaji s rumom.

Aj ďalšie práce sa robili cez zimu, čo sa potvrdilo tým, že na výstavu ženy doniesli veľké množstvo vyšívaných obrusov, dečiek, prestieraní, obrazy vtákov, háčkových ručných prác, detské veci, sliepocky, psíkov, darčkových predmetov z ratanu, ale aj sošky, napr. Bátuška a tiež sypané obrazy zhotovené z rastlinných zŕn.

V každej domácnosti bola vodová lavička, lavór, kýbeľ, ozdobné šálky, sklenené poháriky, zrkadlo, rádio, ktoré obyčajne chrčalo, keď sa počúvala Slobodná

Európa, neskôr rozhlas po drôte, piglúvá-

ca mašina (žehlička na žeravé uhlí; alebo sa ohrievala na špohrelte), mlynček na zrnkovú kávu, to všetko sme mohli prezerat' na výstave.

Kto chodil na tržnicu predavat' ovocie, zeleninu, tak používal mincír (mincier- pružinová váha. Chlapi ktorí fajčili, mávali krabičku na dohán (tabak). Pre malé deti sa zhotovovali kolísky. Doma sa varila samohonka (pálené), čo bolo tak nainštalované na výstave, že dedko s babkou sedeli za stolom a čakali pokým

im, nakvapká do pohára, aby mohli okoštovať, či je dosť tuhý. Tiež vedľa nich bolo koršo (sklenená nádoba opatrená dreveným obalom) do ktorého sa nalievalo vypálené pálené.

Na výstave boli aj iné zaujímavosti, napr. cepy na mlátenie obilia (mlátiť- bokovať), rezák na prešiny (rezky z repy) a slamu, styk (náradie na čistenie traktárov sejačky mašiny), forma na nepálenú tehlu,

sekeru na krovy, pánske vysoké čižmy ku ktorým chlapi nosili nohavice - bričky.

Návštevníci mohli obdivovat' ozdobné vence, kroje pre dospelých a deti, ktoré sa nosili v Lužiankach.

Bola to veľmi zaujímavá a poučná výstava, ktorá nás zaviedla do minulosti, kedy sme si zaspomínali na svoju mladosť, ktorú sme prežili s robotou v domácnosti,

na záhrade, pri pasení kráv, opatrovaní dobytku a hydiny, líčení (maľovanie) príbytkov, maštale haseným vápnom a mnohých iných každodenných prác nevyhnutných pre chod domácnosti. Pri činnostiach, ktoré sme vykonávali, sme sa radili, ako to čím skôr a kvalitne urobiť, lebo už čakala ďalšia robotu, a bolo sa treba aj učiť do školy. No v minulosti sa menej hovorilo, viac fyzicky pracovalo, problémy sa hneď riešili, nezhahľovali a pri robotách a najmä cez sviatky sa veľa spievalo.

Ďalšou aktivitou v obci, ku ktorej sa pridali aj záhradkári, bola brigáda vo farskej záhrade, ktorá sa uskutočnila v sobotu 2.4. 2016 od 9,00 hod. Cieľom brigády bolo zasadiť nakúpené ovocné stromčeky, sadenice i odrezky viniča a ríbezle. Brigádu organizoval vdp.

Mgr. Peter Mihálik, správca fary. Na prácach vo farskej záhrade sa zúčastnili v prevažnej miere muži z radov farníkov, birmovancov a záhradkárov. Po zasadení drevín, zrýľovali jednotlivé pásy pri pôvodných aj novovysadených rastlinách. S obdivom som sledovala prácu mužov, ktorí s veľkou zanietenosťou a svedomitosťou pracovali, pretože pri nosení vody zo sudov a zalievaní drevín som ich nenápadne mohla sledovať. Pekným príkladom bol aj najstarší brigádnik, ktorý sa pustil do vykopania veľkého pňa, pri ktorom mu občas, keď si nevedel poradiť sám prišli pomôcť aj iní muži a najmä dvaja mladí birmovanci vydržali kopať, rúbať, sekať až do konca, pokiaľ neukončili robotu. Takáto spolupráca je nasledovania hodná. Po úspešnom zdaní pňa vdp. farár to korunoval spevom.

Iste po zimnom odpočinku a peknom slnečnom dni sa pracovalo intenzívne, k čomu určite dopomohol aj pán farár, ktorí spolu s miništrantmi ponúkali nielen občerstvenie ale sa stihli zapojiť aj do tamojších prác.

Vdp. Mgr. Peter Mihálik všetkým brigádnikom poďakoval nielen slovne, ale aj chutným a vkusne naservírovaným obedom, na ktorom mali zásluhu kuchárky.

Na záver brigády si všetci zúčastnení priali, aby sa všetko ujalo a vydalo bohatú úrodu.

Ing. Katarína Šebová, CSC.

Za krásami Moravy

Základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku v Lužiankach usporiadala trojdňový zájazd na Moravu pod vedením svojej predsedníčky Mgr. Anny Oťapkovej.

Ako prvé mesto sme navštívili Olomouc. Je to šieste najväčšie mesto v Čechách. Sídli tu arcibiskupstvo a sním aj nespočetné množstvo cirkevných pamiatok. Veľa pôvabných kostolíkov a kaplniek, palácov a kláštorov na jednom mieste. Olomouc je tisícročná metropola Moravy. Je tu aj centrum mládeže, pretože tu sídli aj univerzita Palackého

Medzi unikáty patrí aj stĺp najsvätejšej trojice, ktorý je od roku 2000 zapísaný do zoznamu UNESCO. Je dominantou v strede mesta a je tu najväčšie zoskupenie barokových sôch, meria 32 metrov. Unikátna je radnica s orlojom.

Druhý deň zájazdu sme navštívili Krajské mesto Brno. Je to druhé najväčšie mesto v Čechách a zároveň obchodné a spoločenské centrum juhomoravského

trhu, ktorý vznikol v 13. stor. a dnes slúži trhovým účelom, nad ktorým sa vypína Petrov, dominanta Brna. Navštívili sme aj starú radnicu s povestným krokodíлом a dreveným kolesom vyrobeným a dogúľaným do Brna z Ledníc za jeden deň. Prezreli sme si aj nádvorie novej radnice ako aj námestie Slobody s moderným novodobým orlojom.

Jeden z najkrajších kostolov v Brne je kostol Sv. Jakuba. Ide o gotický kostol s výraznou vežou a podzemnou kostnicou.

Tretí deň – návšteva Moravského Krasu – Priepasť Macocha. Je 138,5 metra hlboká, najhlbšia v Strednej Európe. Odtiaľto sme už išli smerom domov. Po ceste sme sa zastavili ešte v Ledniciach kde sme si prezreli zámok a zámockú záhradu. Unavený, ale plný dojmov z výletu sa vraciame domov.

Ďakujeme.

Pavol Korpáš s manželkou.

kraja. Navštívili sme hrad Špilberk založený v 13. stor. Je to baroková pevnosť s kasárňami a väzením. V centre mesta sa nachádza aj námestie – známe „Zelný

Spomienka na záver minulého roka

Stalo sa už dobrým zvykom, že na záver roka sa u nás stretávajú skôr i neskôr narodení medzi Vianocami a Novým rokom na slávnostné ukončenie starého roka, ktoré sa nesie pod názvom „Vianočné pastorále“ – jaslíčková pobožnosť. Táto pekná spoločenská akcia u nás vznikla po prvýkrát, po prvýkrát sa uskutočnila a bola s nadšením prijatá 28. 12. 2008 zásluhou nadšencov pre takéto podujatie pod vedením Evy Jančíkovej, ktorá to aj režírovala.

Táto vianočná tradícia sa ujala a od tejto doby sa pravidelne koná už 7 rokov. Tento

siedmy rok bol iný, uskutočnil sa po prvýkrát v našom farskom kostole, čím dostala táto jaslíčková pobožnosť zásluhou a ústretovosťou nášho VDP- správcu našej farnosti Mgr. Petra Mihálíka na vyššiu úroveň. Bolo to iné, úplne iná atmosféra, v žiari svetiel, veľkého rozsvieteného stromčeka a pred jaslíčkami narodeného malého Ježiška s rozžiarenými očami sledovala okrem iných aj tvorkyňa tohto veľkolepého diela Eva Jančíková. A nielen ona spokojne sa usmievala dá sa povedať i najstaršia farnička, účastníčka položená

prvého stavebného kameňa na našom kostole Mária Krajčová, ktorá v uplynulom roku oslávila 90 rokov života. Keby sochy vedeli rozprávať, ani anđelíček pred jaslíčkami to nezažil spolu s „Murínkom“ svojím predchodcom. Vďaka Vám organizátori kultúrna komisia pri OZ, spevácke skupiny ale aj všetci účinkujúci s režisérkou premiéry Evy Jančíkovej. Vďaka Vám Duchovný otec Mgr. Peter Mihálik za ústretovosť a následné pohostenie na fare.

Milan Cabánek

Prezentácia Organixu a poľnohospodárskych špecialistov

Tretí ročník prezentácie spoločnosti Organix sa uskutočnil v sobotu 27.2.2016

v priestoroch KD Lužianky pod záštitou predsedu OV SZZ (okresný výbor Slovenského zväzu záhradkárov) v Nitre p. Petra Farkaša a predsedu základnej organizácie SZZ

v Lužiankach Milana Cabáneka.

Po privítacom prejave všetkých prítomných, vyzval Milan Cabánek Petra Farkaša k slovu. Predseda OV SZZ podal nasledovné informácie: - je prístupná webová stránka na internete pre záhradkárov,

- možno využiť zľavy v záhradkárskejších potrebách,
- 11. 3. 2016 praktické ukážky rezu ovocných stromov s doc. Ing. Olegom Paulenom, Ph.D., s SPU Nitra,
- možno objednávať semená cez internet,
- akcia v Hostovciach, zameraná na vedomostnú súťaž a výtvarné práce,
- 17.4.2016 výstava Gardénia na AX.

Pán predseda OV SZZ poznamenal, že ZO SZZ Lužianky patrí medzi najlepšie organizácie v rámci okresu.

Ing. Róbert Kysler, šéf Organixu, s.r.o., predstavil firmu i predajňu a oboznámil s témami prednášok a ich predkladateľmi.

Prvým prednášajúcim bol Ing. Slavomír Cehula z Organixu, ktorý priblížil ako pestovať chutné a zdravé zemiaky. Uviedol, že všetky podrobné informácie o pestovaní

a ochrane zemiakov si možno prehladnúť na ich internetovej stránke. Oboznámim Vás aspoň v krátkosti s jeho prednáškou.

Sadbové zemiaky treba naklíčiť, pri výsadbe je vhodné použiť organicko-minerálne hnojivo Condit priamo do jamiek, tesne pri hlúzy. Výživa počas rastu: **Agriful**, biostimulátor podporujúci tvorbu koreňového systému. **Tecamin Max** regeneruje poškodené pletivá, čím povzbudzuje vegetatívny rast a vývoj zemiakov. Tecnokeľ Amino Mix dodáva rastlinám mikroprvky, čím ju naštartováva ku kvitnutiu. Firma Organix ponúka aj ďalšie ekologické produkty počas rastu a vývoja.

Ochrana proti plesni zemiakovej: **Controlphyt Cu** a **Alginure**.

Prírodný insekticídny (usmrčujúci hmyz) produkt proti pásavke zemiakovej NeemA-zal-T/S. Je najpredávanejší v Európe.

Prednášajúci nás oboznámil s ponukou sadbových i konzumných zemiakov na rok 2016.

Z veľkého množstva ponúk uvediem minimum.

Veľmi skoré odrody: Svella; Anuschka.

Skoré odrody: Marabel, Malvina, Viola
Stredne skoré odrody: Laura, Megan, Timea

Novinkou je skorá odroda z Holanska **Viollet Queen** s tmavoľalovou šupkou aj dužinou, ktorá má vysoký obsah antioxidantov, ktoré posilňujú kardiovaskulárny systém, pôsobia proti rakovine, znižujú hladinu cholesterolu, zlepšujú funkciu zraku. Aj ďalšia odroda **Meganta Love** bleďofialového sfarbenia je s podobnými účinkami na organizmus.

Čo vyžaduje užitková a okrasná záhrada to nám ozrejmili Ing. Róbert Kysler a Ing. Eva Sobáková.

Na predjarný postrek proti škodcom na list odporúčajú **Agriphyt**, roztok obsahujúci zinok a mangán, ničiaci vajčička a larvy piadiviek, mér, štítňačiek. Hmyz hynie zalepením krídiel, dýchacích orgánov alebo sa zabrzdí jeho rozmnožovanie. Možno ho použiť aj v interiéri.

PREV - B 2 kvapalné hnojivo proti hubo-

zväčšuje priemer plodov, zvyšuje ich cukornatosť

a zlepšuje ich vyfarbenosť.

Alginure vhodný na zeleninu a vinič proti plesni šedej, múčnatke a perenospóre.

Controlphyt Cu podporuje imunitný systém, čím posilňuje odolnosť rastliny a tým ju chráni pred hubami, plesňami a baktériami. Jeho účinnou látkou je glukonát meďnatý, ktorý potláča perenospóru a múčnatku.

CoCana je prostriedok dovezený z Nemecka, vyrobený z kokosových obalov. Obsahuje saponínové látky, preto ho treba riediť s veľkým množstvom vody a rastlinu striekať silným prúdom tohto roztoku. Po ňom je potrebné aplikovať **PREV-B 2** s **Vitatanom** alebo **PREV-B 2** s fungicídom. Potláča múčnatku na viniči.

Všetky prostriedky sú certifikované, ekologické a majú nulovú ochrannú dobu.

Nasledujúcou prednášajúcou bola Prof. Ing. Jakábová, CSc., z občianskeho združenia Škola Florea z Prietrže Podhoria pri Senici s témou „Význam pestovania bylín

s liečivými účinkami.“ Byliny okrem liečivých účinkov, ktoré v sebe nesú, možno ich zakonponovať do záhrad, ako relaxačný prvok.

Slez maurský (Malva mauritiana). Kvet aj list obsahuje veľa slizu. Droga účinne pomáha pri zápaloch žalúdočnej i črevnej sliznice a tiež pri katere horných dýchacích ciest. Používa sa ako kloktadlo.

Repík lekársky (Agrimonia eupatoria). Výluhy z rastliny majú čistiaci, sťahujúci

a dezinfekčný účinok. Liečia hnisavé rany, masťnú pleť, hnačkové ochorenia, choroby žlčovýchodov a močového mechúra.

Rebríček obyčajný (myší chvost) (Achillea millefolium). Má podobné vlastnosti ako rumanček. Zápar blahodárne vplýva na masťné vlasy i pokožku, potláča nechutenstvo a menštruačné problémy. Najnovšie výskumy na zvieratách potvrdzujú protirakovinové pôsobenie. Môže sa pridávať aj do jarných šalátov, ale iba v malom množstve, lebo vo veľkom je škodlivý.

Baza čierna (Sambucus nigra). Čistí uhrovitú pleť. Pre svoje potopudné a močopudné účinky je vhodná proti prechladnutiu. Vyrábajú sa z nej osviežujúce nápoje a s plodov sa prifarbuje červené vína. Aj, keď plody sú bohaté na vitamíny a minerálne látky ale neodporúčajú sa konzumovať v čerstvom stave vo väčšom množstve, lebo vyvolávajú nevoľnosť a zvracanie.

Púpava lekárka (Taraxacum officinale) má krv čistiaci účinok. Konzumuje sa buď čerstvá alebo v čajoch. Čerstvé listy sa pri-

vým chorobám a drobným škodcom. Obsahuje bór a pomarančový olej a po aplikácii na listy záhrada príjemne pomarančovo rozváňa. Vhodný je na molice, méry, strapky, vošky a malý drobný hmyz. Používa sa na ovocné stromy, zeleninu proti múčnatke.

Agriful obsahuje huminové látky a možno ho využívať nielen pri zemiakoch ale aj v užitkovej a okrasnej záhrade na podporu koreňového sústavy.

Trifender WP, prípravok na potlačanie plesne v pôde.

Trichomil likviduje plesne na ovocí, zelenine, viniči a poľných plodinách.

Aplikovať ho možno už na semená, sadenice i plody. Vhodný na plesne a snety v trávniku.

Tecamin Max má protistresový účinok počas rastu a vývoja rastliny.

Tecamin Flower vhodný na jadroviny, kôstkoviny, plodovú zeleninu, strukoviny a muškáty. Účinné látky, voľné aminokyseliny, dusík, fosfor, bór, a molybdén zabezpečujú bohaté kvitnutie. Aplikuje sa pred a počas kvitnutia.

Tecamin Brix zvyšuje obsah draslíka,

dávajú do jarných šalátov a stvolý (byle) pomáhajú pri cukrovke. Tiež sa podáva pri chorobách pečene, žlčníka, dne a reumatizme.

Šalvia lekárska (*Salvia officinalis*). Zápar je vhodný pri nočnom potení, krčoch a odstraňuje slabosť tela.

Šalvia lúčna (*Salvia pratensis*) obsahuje škodlivý alkaolid, preto sa používa iba na výplachy.

Zyop lekársky (*Hyssopus officinalis*). Podporuje vykašľavanie hlienu, uvoľňuje krčce. Má podobné účinky ako šalvia. Pri vyšších a dlhodobom používaní spôsobuje otravu.

Nechtík lekársky (*Calendula officinalis*). Je krv prečisťujúca liečivka vhodná proti rakovine, chorobám pečene, popáleninám, plesniam, pehám, stareckým škvrnám, bradaviciam, svrabu. Podporuje trávenie a má močopudný účinok. Používa sa vo forme čerstvej šťavy, záparov, tinktúr a masť.

Ruta voňavá (*Ruta graveolens*). Jej zber zo slnečného počasia spôsobuje alergiu.

Rozmarín lekársky (*Rosmarinus officinalis*). Účinný je pri vyčerpanosti, zápale priedušiek, žalúdočnej, črevných, žlčkových ťažkostiach, reumatizme. Vhodná korenina.

Cesnak čínsky sa využíva na jarné ozdravovacie kúry. Nevymýza cez zimu.

Medovka lekárska (*Melissa officinalis*). Posilňuje nervovú sústavu, teda potláča migrénu, nespavosť, nervové vypätie, srdcovú neurózu; znižuje krvný tlak, uvoľňuje krčce a plyny v črevách, posilňuje zrak.

Mäta pieporná (*Mentha piperita*). Je najčastejšie používanou liečivkou. Odstraňuje krčce pri kolikách, aktivizuje pečeň a pankreas, rozširuje koronárne cievy, pôsobí proti zápalom horných a dolných dýchacích ciest. Odvar s červeným vínom tlmí svrbenie kože.

Zlatobyl' obyčajná (*Solidago virgaurea*), je výborným liečivým prostriedkom na chronické kožné ochorenia, choroby obličiek a pečene.

Ďalšou prednášajúcou bola Ing. Eva Šidová, PhD, priblížila problematiku „Najčastejšie choroby a škodcovia ovocných drevín v záhradách.“ Úvodom upozornila na poznanie správnej diagnostiky choroby preto, aby sa mohla aplikovať vhodná ochrana. Môžu sa používať alternatívne prostriedky na ničenie žravého hmyzu, napr. **odvar zo žihľavy**, alebo **puškvorca**. Žihľava sa poreže na 15-20 cm dĺžku a zaparí horúcou vodou. Riedí sa 1 liter odvaru a 10 litrov vody. Riedenie u puškvorca je 1:5. Z biopripravkov Calypso 480 alebo Agriphyt **Contact Zn, Mn a iné**.

Hrdzu hruškovú, ktorá tvorí oranžové škvrny až hrbolčeky na listoch, ničime oberaním napadnutých listov. Nakoľko výtrusy hrdze padajú pod strom, vhodné je dezinfikovať dusíkatým vápnom povrch pôdy do obvodu šírky koruny.

Výskyt **hnedých škvŕn** na listoch a plodoch u hrušiek najčastejšie sa vyskytujúce u odrody Konferencia často spôsobuje **slnečný úpal**.

Boj proti **múčnatke na jadrovínach** je v kúpe rezistentných odrôd. Pri jej výskyte je najúčinnnejšie vystrihať **postihnuté konáre**.

Méru jablonoňová je bledozelene sfarbená s priesvitnými krídlami.

Mníška zlatorítka je veľmi pekná húsenica, nachádza sa aj na ovocných stromoch.

Boj proti **krtkom** je účinný najmä pomocou drevených **pilín z ihličnatých stromov**

(sú najostrejšie).

Červivosť plodov spôsobujú obaľovače voči ktorým zasahujeme biopripravkami podľa signalizácie v čase liahnutia príslušnej generácie.

Moníliová hnilobu likvidujeme zbieraním napadnutých plodov. Čerešne napáda **Monília laxa**, ktorú zneškodníme **zostriháním konárov** až do zdravého dreva a **mednatým postrekom**.

Krušpán býva často napadnutý hubový-

mi chorobami, keď je prehustený, tiež meroú (larvy sú drobné) a **vijačkou** (larvy sú asi 2,5 cm)

V zime sa používajú na postrek proti žravému hmyzu **síraté prípravky**.

Lienka východná (*Harmonia axyridis*) bola prinesená vinármi na ničenie škodcov vo vinohradoch, ale sa veľmi premnožila, nielen vo voľnej prírode ale aj v interiéroch. Má

3 generácie. Jej larválne štádium požiera **zlatoočka**. Samček lienky má hlavovú časť bielu a samička čiernu. Ničí sa **repelentami**, **žltými pásmi** a v interiéri sa chytá na **kockový cukor** a potom sa zahubí.

Po prestávke vystúpil Prof. Ing. Ivan Hričovský, DrSc. Predstavil p. Juraja Kopčeka, tajomníka Republikového výboru SZZ a Ing. Evu Novákovú, spoluzakladateľku časopisu Sady a vinice. Potom zahájil prednášku s názvom „Údržba, rez a starostlivosť o ovocné dreviny v oblasti Nitrianskeho regiónu“. Vzhľadom k tomu, že túto tému Prof. Hričovský rozobral veľmi podrobne v rámci celého Slovenska v predchádzajúcich dvoch rokoch, čo sme uverejnili v „Lužianskych

novinkách, ročník XVII, č.1, máj 2014 a roč. XVIII, č. 2-3, september 2015, teraz iba heslovite si ju priblížime.

Jadroviny odolné proti chrastavosti a múčnatke.

Jablone : podpníky slabo rastúce M9; M26, a stredne rastúce MM 106

Odrody : Júlia, má pravidelnú každoročnú vysokú rodivosť, letná odroda, Jakubky, rodia každý druhý rok.

Rubinola, Topas, neskoré jesenné odrody. Ontário, rodí každý druhý rok.

Hrušky : podpník slabo rastúci - dula

Odrody: Konferencia, jesenná, Dicolor zimná

Kôskoviny odolné voči chorobám.

Čerešne a višne : podpník slabo rastúci GiSel A5, stredne rastúci - mahabelka

Odrody čerešní : samoopelivé : Lapins, Stella, Halka.

Odrody višní : Érdi Bötermö, Újfehértó Fürtös.

Marhule : podpník slabo rastúci St. Julien

Odrody : Maďarská, Veľkopavlovická - staršie odrody. Velharta, má dlhší čas kvitnutia 10-12 dní, čiže aj keď prvé kvety zamrznú, ostatné zostanú.

Broskyne : podpníky :St. Julien, mandľa, znáša aj vysoký obsah vápnika v pôde.

Odrody : Redhaven, Cresthaven

Slivky : podpník St. Julien, silne rastúci - myrobalán

Odrody : Čačanská lepôtka, Kalinka, Jojo, Stanley, Tipala, Hanita, Valjevka.

Škrupinové ovocie :

Orechy samoopelivé : Mars, Lake, Apollo.

Pán profesor odporučal pestovať Rakytník rešetliakový pre vysoký obsah

vitamínu C (860 mg /100g) , je dvojdomý, treba kupovať samčiu rastlinu (má veľké púčiky) napr. Odroda Pollmix a samičiu (má malé púčiky) odroda Leikora. Jarabinu sladkoplodú moravskú, vit C (130 mg /100g). Moruše, znižujú krvný tlak a sú protizápalové. Vhodné odrody: Moruša čierna a trnavská. Plody oskoruše pre sladko- kyslú chuť a kvalitné drevo. V Nitrianskom regióne sú vhodné podmienky pre pestovanie drobného ovocia : ríbezle biele, červené, čierne, josta, egreš, jahody, maliny, černice.

Jadroviny , maliny, čierne ríbezle režeme v marci, kôskoviny v auguste a orechy v apríli a v máji.

Pán profesor svoju prednášku okrášlil tým, že si vypožičal slová básnikov s touto pointou : Aby sme žili, pracovali a učili sa tak, aby sme sa nestali cudzincami na tejto zemi.

Prajeme si, aby poznatky z obohacujúcich prednášok mohli pestovatelia využiť vo svojich záhradkách a aj pre svoje zdravie.

Ing. Katarína Šebová, CSc

Úcta k našim predkom, ktorí nás predišli

Neviem čo sa na tomto svete zmenilo , a čím to je , že to čo to bolo základným kódexom ako úcta jeden k druhému sa akosi vytráca. A čo je horšie už nemáme ani úctu k našim zosnulým predkom a ich

pietnym miestam. Nech mi je odpustené ale neviem sa zmieriť s tým, čo poslednou dobou nachádzame u nás v Lužiankach na cintorínoch a ich blízkom okolí. Sú tam rozmiestnené kontajnery na cintorínsky odpad. Keby sa v nich nachádzal cintorínsky odpad nemám námietky. Lenže obsah týchto „cintorínskych kontajnerov“ je neuveriteľný. Sú to hrnce, plasty z domácnosti, starý nábytok, záchodové misy, zvyšky potravín , staré pečivo a ešte aj biologický odpad zo zabitej hydiny. Čo sme to za ľudia, nechce sa mi veriť, že by to priviezol niekto, kto má na tomto našom cintoríne pochovaného svojho príbuzného, alebo ten koho z našim cintorínom nespája nič, ani žiadna úcta k mŕtvym.

Vážení moji spoluobčania. Nechodme okolo takýchto vecí, ktoré nás nectia zo

zatvorenými očami. Ved' nie je možné ,aby to spravil jednotlivec a s večera do rána.

Máme krásne oplotené cintoríny, s vdláždenými chodníkmi a slušné a na úrovni domy smútku, i neblahé dedičstvo s umiestnením hrobov s úzkymi prístupnými, niekde až neprístupnými cestičkami.

Ale tie kontajnery a ich obsah nás nectia. Nevieť či by sme si mohli nad vstupom do priestoru cintorína umiestniť poblíž takéhoto kontajneru s nie cintorínskym obsahom, citát dávnych Kapucínskych mníchov, ktorí s úctou a pokorou pochovali svojich predkov a v čistote udržiavali pietne miesta. **„Čo ste vy, boli sme aj my, čo sme my, budete aj vy.“**

Milan Cabánek

Morena

Vynášanie Moreny je starý pohanský zvyk, ktorý pretrváva dodnes. Morena bola staroslovanská bohyňa zimy a smrti. Vynášaním Moreny chceli ľudia odohnať choroby, smrť a zimu.

Aj v našej obci v nedeľu 20.marca 2016 prechádzal krojovaný sprievod na čele s Morenou od kultúrneho domu cez Rastislavovu ulicu smerom ku škole, cez Sasinkovu ulicu, Kaplanovu ulicu, Rastislavovu ulicu smerom k cintorínu, ďalej cez Obežnú ulicu a Švantnerovu ulicu.

Sprievod sa zastavil na kamennom moste, kde bola Morena zapálená a hodaná do rieky Nitra.

*Morena, Morena, obi si kolená,
prichystáme ťa, odejeme ťa,
zapálime ťa, zhodíme ťa.
Vo vode ťa utopíme
takto ťa odprevadíme,
Nech rozkvitne zelený háj
a nech príde krásna jar.*

Kultúrna komisia ďakuje Všetkým, ktorý sa pripojili do sprievodu, účinkujúcim speváckym skupinám LÚČ, LUŽIANČANKA a občanom, ktorí pripravili pre sprievod malé občerstvenie.

Ing. Andrea Vrabcová

Lužianky - obnova ľudových misií

Pred rokom na konci februára som tu ešte ako člen domu v Bratislave vykonal ľudové misie s P. Pavlom Kavcom, no keďže odvtedy sa situácia zmenila a ja som si balil kufre z Bratislavy, tak som teraz už ako člen domu v Banskej Bystrici vykonal spolu s P. Miroslavom Obšivanom obnovu misií v Lužiankach.

Musím povedať, že Lužianky som medzitým viac ráz osobne navštívil s mladými zo ZMM a MISEVI, lebo sme tam mali na fare formačné víkendovky. Farár Peťo Mihálik nás prijal ako doma a aj sme sa tam tak cítili.

Program obnovy misií začal v štvrtok 11. februára večer pri sv. omši, keď nás farár privítal a pomodlil sa modlitbu na začiatku misií a zároveň nás v krátkosti oboznámil so situáciou farnosti po roku. Po sv.

omši nasledovalo stretnutie so staršími veriacimi, kde sme ich poprosili o modlitebnú podporu počas misí a spoločne sme sa zamysleli nad úlohou a misiou, ktorá leží na pleciach už tých vekom pokročilých.

Piatok ráno nasledovala omša pre chorých s vysluhovaním pomazania chorých, ihneď nato sme išli do miestnej školy, kde sme spolu so sestrou Marianou a mladými zo ZMM celé doobedie mali program pre deti a pre starších. Hoci deti boli väčšinou rómskeho pôvodu, na naše milé prekvapenie sa aktívne zapájali do programu, pre starších mali naši ZMM-áci pripravené krás-

ne divadlo. Pri večernej svätej omši sme si pripomenuli a následne obnovili náš krst a krstné sľuby. Keďže pán farár tento rok pripravuje birmovancov, tak chcel, aby sme sa aj my prihovorili jeho mladým birmovancom a nielen im. Veľmi živo reagovali na aktivitu s peniazmi, kde sme im vysvetlili hodnotu každého z nás, a na osobné svedectvá mladých z MISEVI.

Sobota sa niesla v znamení spovedania, ktoré sme začali hneď po rannej svätej omši, veriaci si v tejto sviatosti pripomínali aj svoje predsavzatia z minuloročných misí. Večerný program bol zameraný hlavne

na rozmer milosrdenstva a po sv. omši nasledovalo stretnutie s rodinami a členmi Združenia Zázračnej medaily. Po stretnutí nasledovalo na fare agapé za hojnej účasti veriacich a ich bohatých dobrôt.

V nedeľu po omšiach nasledovala pobožnosť pri misijnom kríži, na ktorú si veriaci priniesli aj misijné krížiky z misí a slávnostne si obnovili predsavzatia z minulého roku a čas milostí pre každého z nich. Chceme sa podakovať všetkým, čo nás sprevádzali modlitbami, a veríme, že aj takto môžeme rozvíjať našu vincentiskú charizmu.

P. Pavol a P. Miroslav

OFK - turnaje

V sobotu **9.1.2016** organizovali MY Nitrianske noviny pod záštitou ObFZ Nitra turnaj dorastencov. Turnaj bol rozdelený do dvoch hracích dní. V prvý deň sa hrala kvalifikácia, ktorej sa zúčastnili aj naši dorastenci pod vedením trénera Dalibora Repu. Svoju kvalifikačnú skupinu mali po dvoch zápasoch dobre rozbehnutú. Prvý zápas uhrali remízu, aj keď už prehrávali 0:3, nevzdali sa a dokázali vyrovnať na 3:3 a to ešte v posledných sekundách zápasu mohol strhnúť víťazstvo na našu stranu Sl.Billa. V druhom zápase porazili favorizované Nevidzany 2:1. Víťazný gól dával spolu s klaksónom Andrej Vranka. V posledných dvoch zápasoch v skupine sa chlapci zrejme zľakli postupu medzi najlepšie tímy v ObFZ Nitra a prehrali ich zhodne 1:2, skončili v tabuľke na štvrtom mieste a nepostúpili do ďalších bojov. Na turnaji nás reprezentovali: Pavlis, Hanzlík, Tonhauser, S.Mažo, Minár, Kuzmický, Sl.Billa, Žarnovičan, Vranka, Bíro, Kittler, Capetta.

Výsledky:

OFK Lužianky – Jarok	3:3
OFK Lužianky – Nevidzany	2:1
OFK Lužianky – N.Sady	1:2
OFK Lužianky – Topolčianky	1:2

Dňa **16.1.2016** sa konal v športovej hale Preseľanoch halový turnaj pre mladších žiakov (benjamínkov). Turnaja sa zúčastnilo šesť tímov V.Zálužie, Báb, Výčapy-Opatovce, Preseľany, V.Lapáš a Lužianky. Naše futbalové nádeje nesklamali i keď skončili na štvrtom mieste. V každom zápase bojovali o každú loptu, ktorá nebola pre nich nikdy stratená. Na turnaji nás reprezentovali: vedúci mužstva Stanislav Szorád, Sabo, Barta, Matulník, Oliancko, B.Billa, Bandry, K.Billa, Vilhelm, Barkoci.

Dňa **23.1.2016** sa konal v mestskej hale na Klokočine turnaj starších žiakov, kde náš klub OFK Lužianky reprezentovali naši chlapci.

V základnej skupine zohrali štyri zápasy s výsledkami OFK Lužianky – Alekšince 6:0, Haňovice (ČR) 0:3, Pohranice 1:1, Ivanka 1:4. V tabuľke sa umiestnili na treťom mieste a do ďalších bojov nepostúpili. FK Výčapy-Opatovce zorganizoval v Preseľanoch **30.1.2016** turnaj starších žiakov za účasti šiestich tímov. Prvenstvo získali domáci z Výčap-Opatoviec, naši chlapci z Lužianok skončili na skvelom treťom mieste. Turnaj mal vysokú úroveň, zúčastnili sa ho kvalitné mužstvá. Vyhral najlepší. Nás veľmi podržal brankár Filip Čičman, ktorý bol vyhodnotený za najlepšieho brankára turnaja. Na turnaji nás reprezentovali: vedúci mužstva Stanislav Szorád, tréner Andrej Pagačovič, Gustáv Rác, Nikolas Koller, Norbert Biháry, Stanislav Billa, Matúš Bíro, Filip Čičman, Roman Bandry.

Výsledky:

OFK Lužianky – Lapáš	5:3
OFK Lužianky – V.-Opatovce	1:4
OFK Lužianky – Janíkovce	0:1
OFK Lužianky – Cabaj-Čápor	4:0
OFK Lužianky – Preseľany	5:1

Citáty

Ludia, ktorí vedia vycítiť smútok za vašim úsmevom, lásku za vaším hnevom, a zmysel za vaším tichom, sú Vaši skutoční priatelia v tomto živote...

Dôvera - je ako veľmi jemná kvetinka. Dlho jej trvá, než rozkvitne a ľahko sa zašľapne.

Cudzinci sa môžu stať najlepšimi priateľmi rovnako, ako sa najlepší priatelia môžu stať cudzincami...

Až keď ti je najhoršie spoznáš, z koľkých priateľov sa stali iba známi...

Šťastie je schopnosť hľadať vo všetkom negatívnom pozitívne a v neúspechu vidieť výzvu. Ak prestaneme zbytočne túžiť po niečom, čo nemáme a začneme sa tešiť z toho, čo máme, obohatí to náš život, budeme žiť plnohodnotnejšie a šťastnejšie. „Čas byť šťastný, už nastal!“

Spoločenská kronika za rok 2015

Ku koncu roka 2015 mala Obec Lužianky 2993 obyvateľov s priemerným vekom 39 rokov. Vekové kategórie: Od 0 – 1 roka 32, z toho 14 dievčat a 18 chlapcov, od 1 – 4 rokov bolo 93 detí, z toho 49 dievčat a 44 chlapcov. Od 4 – 6 rokov bolo 74 detí, z toho 45 dievčat a 29 chlapcov. Od 6 do 16 rokov bolo 326 detí, z toho 165 dievčat a 161 chlapcov. Od 16 do 19 rokov bolo 86, z toho 46 žien a 40 mužov. Od 19 do 61 rokov bolo 1807, z toho 877 žien a 930 rokov. Od 61 rokov bolo 575, z toho 340 žien a 235 mužov.

V roku 2015 sa do obce prihlásilo na trvalý pobyt 68 nových občanov a 43 občanov sa z trvalého pobytu odhlásilo. Narodilo sa 33 novorodencov a 29 spoluobčanov zomrelo, 16 párov vstúpilo do manželstva, 6 párov v Lužiankach a 10 párov mimo Lužianok.

Na spoločnú cestu životom vykročili:

Pavol Molnár a Veronika Brušková v Nitre, Elena Slovákova a Juraj Varga v Mojmírovciach, Jana Poništová a Michal Vdovičenko v Jelšovciach Stanislav Buch a Jarmila Štefanková v Nových Sadoch, Zuzana Smutná a Peter Holčovský v Nitre, Andrej Surovčík a Denisa Naháľková v Lužiankach, Nina Homolová a Josef Michael Eisenreich v Nitre, Ľubomír Kiesel a Andrea Chromá v Maurijskej republike, Gabriela Baráthová a Miroslav Piovarči v Lužiankach, Tatiana Bányiová a Michal Benc v Nitre, Zuzana Lacušková a Peter Babol v Nitre, Martina Králiková a Tomáš Senický v Lužiankach, Simona Sucháňová a Lukáš Piller v Lužiankach, Pavol Ďurka a Mária Slováčiková v Nitre, Lenka Lauková a Peter Kováč v Lužiankach.

Uzreli svetlo sveta: Albert Nový, Noel Pushaj, Nina Babulicová, Karina Králiková, Tomáš Laca, Viktória Balková, Tessa Hubáčková, Tomáš Vachal, Šimon Senic-

ký, Zara Bartová, Adam Pacola, Frederika Adlofová, Santiago Bihary, Nina Lauková, Marcel Páhoki, Melánia Bojdová, Juraj Varga, Adam Piovarči, Viktória Lakatošová, Sebastián Billa, Vivien Bandryová, Sebastián Vrabel, Simona Sebökova, Šimon Mílkvy, Ema Mezeyová, Radoslava Molnárová, Natália Mihóková, Daniel Hruška, Sebastián Kottula, Oliver Dukay, Dominika Štefanková a Erika Billová

Predišli nás do večnosti: Denisa Ružičková, Anna Šaturová, Ladislav Žákovič, Vilma Šindolárová, Helena Krajčová, Stanislav Vereš, Dagmar Jančiová, Jána Šupka, Anna Železníková, Eva Buchová, Rudolf Adámek, Matilda Lauková, Mária Slovákova, Terézia Janíková, Barbora Janíková, Jozef Varečka, Marián Šugra, Pavel Kolompár, Zuzana Orosová, Jozef Šupka, Mária Sittová, Ľudovít Broďani, Pavol Rybanský, Marián Horka, Milan Šimko, Adela krakčírová, Vladimír Hollosy a Ignác CHudiak

Okienko do kuchyne

Grilovaný losos

Suroviny: 1 balíček losos, 1 ks štava z pomaranča, 1 PL medu, 1 PL olivového oleja, soľ, mleté čierne korenie, 2 lístky medvedí cesnak, zelenina, bageta

Postup: Zo štav z pomaranča, medu, olivového oleja, medvedieho cesnaku (môžete nahradiť šalviou príp. niečím iným), soli a korenia pripravíme marinádu. Umytého, osušeného lososa zbaveného šupín vložíme do marinády a necháme zhruba 60 minút marinovať.

Medzitým si pripravíme šalát zo cherry paradajky, papriky, póru, reďkovky.

Lososa opečieme na panvici (najskôr zo strany kde má kožu). Trochu pritlačíme, aby sa opiekol všade. Počas opekania potierame marinádou. Potom otočíme na opačnú stranu a opekáme na najmenšom. Lososa podávame s opečenou bagetou.

Grilovaná krkovička

Suroviny: 200 g bravčovej krkovičky, 1 KL morská soľ, 1 vetvička rozmarínu, kuchynský špagát

Marináda: 125 ml svetlé pivo, 125 ml olivový olej, 4 strúčiky cesnaku, 6 ks celé čierne korenie, 1 PL dijonská horčica, 1 PL rozmarínu, 2 ks bobkový list

Postup: Plát krkovičky položíme na kuchynskú doštičku, po obvode ho zviažeme potravinárskym špagátom a konce odstránime, aby na grile nezačali horieť. Pri neskoršom grilovaní nám bude mäso vďaka špagátu lepšie držať tvar. Zhruba po 12 hodinách mäso vyberieme z marinády, osušíme papierovým obrúskom, osolíme a dáme na rozpálený gril. Na plátok mäsa položíme vetvičky rozmarínu. Grilujeme z každej strany cca 6 minút podľa hrúbky mäsa. Zložíme z grilu a necháme mäso chvíľu oddýchnuť, aby nám po krájaní nevytiekla všetka štava.

Príprava marinády: Do misky dáme horčicu, prilejeme olej a metličkou obe suroviny premiešame. Cesnak pokrájame nadrobno a pridáme do misky spolu s mierne podrveným korením, posekaným rozmarínom a s bobkovým listom. Nakoniec zalejeme pivom, premiešame, do takto pripravenej marinády ponoríme krkovičku a necháme odpočívať najlepšie cez noc.

Slivkový koláč

Suroviny: Cesto 2,5 hrnčeka polohrubej múky, 1 hrnček acidofilné mlieko, 1 hrnček trstinový cukor, 1/2 hrnčeka olej, 2 ks Vajec, 1 ks prášok do pečiva, citrónová kôra

Obloha: 1 kg sliviek,

Mrvenička: 50 g hnedého cukru, 40 g masla, 30 g špaldovej múky, 30 g mletých mandlí, 2 KL mletej škorici

Postup: Používame hrnček s objemom 250 ml a veľký plech na pečenie.

Vyšľaháme mixérom acidofilné mlieko, olej, cukor, vajcia a citrónovú kôru. V druhej miske zmiešame múku a prášok do pečiva a pridáme vyšľahanú vajíčkovú zmes. Plech vyložíme papierom na pečenie a vylejeme naň cesto. Povrch obložíme na husto slivkami tak, aby bol koláč naozaj plný ovocia.

Na koniec povrch koláča rovnomerne posypeme mrveničkou, ktorú sme zmiešali rukami v miske.

Koláč pečieme pri teplote 180°C asi 1 hodinu tak, aby mrvenička získala zlatý nádych a spodok cesta dobre prepečený.

